

Két perces felszólalás Tisza ügyben

(El nem hangzott a TÁJ-KÉP Tiszai Jövőkép Építés parlamenti vitánján 2008. május 7-én.)
Megjelent a Tiszavölgy 2008/1-2. számában

Balogh Péter vagyok, a Tisza mellett születtem és lakom, földrajz és történelem szakos tanár vagyok, az ELTE-n tartok órát az Ember és Tisza fenntartható kapcsolatáról.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

a Tisza-vidék rendszerszerűen csapadékhiányos terület – majdnem másfélszer annyi csapadék (ill. csapadéknyi víztömeg) hiányzik a vízháztartási egyensúly kiegyensúlyozásához, mint amennyi esik.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

ez a vízmennyiség ugyanakkor rendelkezésre áll, ugyanis a Tisza folyó kegyeskedik szállítani ezt a vízmennyiséget – ráadásul tavasszal, a vegetációs időszak és a száraz évszak elején, amikor legnagyobb szükség van rá.

Megtanítom a hallgatónak azt, ami szintén nincs benne a szakmai köztudatban sem, hogy

a Tisza-vidék nem asztallap simaságú terület, hanem különböző magasságú szintek mozaikos rendszere, ami természetes, élő infrastruktúráként kínálkozik az árvízi víztöbblet szétterítéséhez, tározásához.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

a medret keresztgáttal elzáró duzzasztásos tározás trombózisként és ödémaként jelenik meg a tájban, mint ahogy a folyó és táj átjárhatatlan árvízvédelmi töltésekkel való elválasztását amputációként, csonkolásként éli meg a táj – ill. hal meg a táj általa.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

a hordalék eredendően nem arra való, hogy feltöltse a szűkre szabott hullámteret, hiszen így épült fel az egész táj, ami e nélkül elsüllyed tektonikai okok miatt.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

mostmár a tudósok többsége látja úgy, hogy a környezeti változások következtében a szélsőségek (további) növekedésére kell számítanunk, nedvesebb telekre, szárazabb nyarakra, növekvő árvíz- és aszályveszélyre – amit a folyók pufferkapacitásának növelésével, tehát árterek ártékként való használatával lehet(ne) kezelni.

Megtanítom a hallgatónak azt, hogy

a globalizáció a gyarmatosítás új formája, amikor a természeti valóságtól elszakadt új, virtuális valóság függésbe hozza a helyi erőforrásokat és közösségeket; és ami Magyarországon sajátosan egyfajta öngyarmatosításként jelenik meg, hiszen azt látjuk, hogy az állam és az ún. közszolgáltatások nem a tájban gyökeredző helyi érdeket, hanem a külső, gyarmatosító tőkeérdeket képviseli.

És megtanítom nekik azt, hogy

a megoldás az lenne, ha az áradó vizet szabályozottan kivezetnénk a töltéseken túli meglévő árterekbe és mélyvonulatokba, amik infrastruktúráját és használatát előzőleg hozzáigazítjuk ehhez a régi-új funkcióhoz – miközben az állam a különböző szintjein a tájban gyökeredző helyi érdeket képviseli, a gyarmatosító idegen érdekekkel szemben.

Ezek után a hallgatók megkérdezik, hogy miért nem csináljuk ezt, így; illetve, hogy mikor fogjuk ezt-így csinálni?

Ezeket a kérdéseket adom át most itt a Parlamentben Önöknek.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Budapest, 2008.05.07.